
Orijinal Makale Başlığı:

Psikolojik Danışma Yardımına İlişkin Beklentiler Ölçeği'nin Geliştirilmesi

Makalenin İngilizce Başlığı:

Development of Expectations about Psychological Counseling Scale

Yazar(lar):

Burcu LÜLECİ, Yağmur SOYLU, Nergis CANBULAT

Kaynak Gösterimi İçin:

LÜLECİ, B., SOYLU, Y., & CANBULAT, N. (2015). Psikolojik danışma yardımına ilişkin beklentiler ölçeği'nin geliştirilmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 5(3), 313-326, <http://dx.doi.org/10.14527/pegegog.2015.017>.

Original Title of Article:

Psikolojik Danışma Yardımına İlişkin Beklentiler Ölçeği'nin Geliştirilmesi

English Title of Article:

Development of Expectations about Psychological Counseling Scale

Author(s):

Burcu LÜLECİ, Yağmur SOYLU, Nergis CANBULAT

For Cite in:

LÜLECİ, B., SOYLU, Y., & CANBULAT, N. (2015). Psikolojik danışma yardımına ilişkin beklentiler ölçeği'nin geliştirilmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 5(3), 313-326 <http://dx.doi.org/10.14527/pegegog.2015.017>.

Psikolojik Danışma Yardımına İlişkin Beklentiler Ölçeği'nin Geliştirilmesi

Burcu LÜLECI^{a*}, Yağmur SOYLU^a, Nergis CANBULAT^b

^a Ege Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, İzmir/Türkiye

^b Buca Halk Eğitim Merkezi, İzmir/Türkiye

Makale Bilgisi

DOI: 10.14527/pegegog.2015.017

Makale Geçmişi:

Geliş 06 Mart 2014
Düzeltilme 17 Mayıs 2015
Kabul 20 Temmuz 2015

Anahtar Kelimeler:

Psikolojik danışma,
Beklentiler,
Ölçek geliştirme.

Öz

Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinin psikolojik danışma yardımına ilişkin beklentilerini belirlemede kullanılabilecek bir ölçme aracı geliştirmektir. Araştırmanın çalışma grubu Ege Üniversitesi'nde eğitim görmekte olan 344 üniversite öğrencisinden (231 kadın-113 erkek) oluşmaktadır. Ölçeğin geliştirilme sürecinde öncelikle alanyazın incelenerek 85 maddelik bir deneme formu oluşturulmuştur. Geçerlik çalışmaları kapsamında yapılan açımlayıcı faktör analizi ölçeğin 23 maddeyi içeren dört faktörlü bir yapıdan oluştuğunu ortaya koymuştur. Doğrulayıcı faktör analizi ile dört faktörlü yapı test edilmiş ve söz konusu modelin kabul edilebilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ölçeğin güvenirlik çalışmaları kapsamında madde toplam regresyonu ve Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı hesaplanmıştır. Sonuç olarak elde edilen bulgular, Psikolojik Danışma Yardımına İlişkin Beklentiler Ölçeğinin yeterli psikometrik özelliklere sahip olduğuna ve üniversite öğrencilerinin psikolojik danışma yardımına ilişkin beklentilerini ölçmek amacıyla kullanılabileceğine işaret etmektedir.

Development of Expectations about Psychological Counseling Scale

Article Info

DOI: 10.14527/pegegog.2015.017

Article history:

Received 06 March 2014
Revised 17 May 2015
Accepted 20 July 2015

Keywords:

Counseling,
Expectations,
Scale development.

Abstract

The purpose of this study is to develop a scale to determine university students' expectations about counseling. The sample of the study consists of 344 university students (231 women-113 men), who are studying at Ege University. During the scale development process, a draft form with 85 items has been formed based on the literature review. Explanatory factor analysis using varimax rotation has resulted in a four factor structure with 23 items. The four factor structure of the scale has been tested by confirmatory factor analysis and the results have verified the factor structure of the scale. Item-total regression values and Cronbach Alpha coefficients have been calculated to examine the reliability of the scale. In conclusion, the results of this study have provided preliminary support for the psychometric properties of the Expectations about Counseling Scale and the scale can be used for measuring university students' expectations regarding psychological counseling support.

Giriş

Bireylerin psikolojik sağlıklarını korumada ve yaşadıkları birçok psikolojik sorunun çözümünde psikolojik danışma yardımının etkili olduğunun ortaya konmasıyla birlikte, bu yardımın etkililiğini sağlayan faktörlerin neler olduğu araştırmacıların merak konusu olmuştur (Lambert & Ogles, 2004). Etkili psikolojik danışma yardımının psikolojik danışman, danışan, tedavi yaklaşım ve teknikleri ve psikolojik danışmanla danışan arasındaki ilişki olmak üzere dört temel faktörden etkilendiği düşünülmektedir (Lambert & Ogles, 2004). Bunlar arasında öne çıkan faktörlerden biri de danışanın sahip olduğu özelliklerdir. Danışanlar psikolojik yardım sürecinin başlaması, etkili bir şekilde devam etmesi ve başarılı bir şekilde sonlanması aşamalarında aktif bir role sahiptirler. Danışanın yaş, cinsiyet, ırk gibi sosyo-demografik özellikleri; psikolojik danışma yardımına ilişkin beklentileri, değişime hazır olma düzeyi, baş etme becerileri, terapiye yatkınlığı gibi kişiliğine ilişkin özellikleri; geçmişte kurduğu kişilerarası ilişkileri, kurduğu ilişkilerin kalitesi ve bağlanma türü gibi kişilerarası ilişkilere ilişkin özellikleri; danışanın psikolojik danışma sürecine katılımı ve terapötik uyum gibi terapi sürecindeki davranışları öne çıkan değişkenlerden bazılarıdır (Clarkin & Levy, 2004).

Danışanlar, psikolojik danışma yardımı almaya bu yardıma ilişkin belirli beklentilere sahip olarak gelirler. Bireylerin psikolojik danışma sürecinde olacaklara ilişkin inancı olarak tanımlanan psikolojik danışma yardımına ilişkin beklentiler, danışanların psikolojik yardım almaya başlamalarında, yardım almayı sürdürmelerinde ve sunulan yardımın etkili olmasında oldukça önemli bir yere sahiptir (Barich, 2002; Tinsley, Bowman, & Ray, 1988). Tinsley, Workman ve Kass (1980) danışanların psikolojik danışma yardımına ilişkin beklentilerini dört başlık altında sınıflandırmışlardır. Bunlardan ilki danışanın psikolojik danışma sürecindeki sorumluluklarını kapsayan “kişisel sorumluluklar”dır. Danışanın süreçte kendini açık bir şekilde ifade etme, sorumluluklarını yerine getirme gibi kendi davranışlarına ilişkin beklentilerine işaret eder. İkincisi danışanın, psikolojik danışmanın kabul edici, içten ve dürüst olması gibi beklentilerini kapsayan “kolaylaştırıcı koşullar”dır. Üçüncü beklenti “psikolojik danışmanın uzmanlığı”dır. Danışanların psikolojik danışmanlarının eğitim ve bilgi düzeyine, yönlendirici olmasına ilişkin beklentilerini kapsamaktadır. Sonuncusu ise, psikolojik danışmanın danışana destek olmasına ve kendini açmasına vurgu yapan “destekleyicilik”tir.

Alanyazın incelendiğinde üniversite öğrencilerinin psikolojik danışma yardımına ilişkin beklentilerini ölçmek için çeşitli ölçme araçlarının kullanıldığı görülmektedir. Bunlardan biri araştırmalarda sıklıkla kullanılan “Psikolojik Danışmaya İlişkin Beklentiler Ölçeği (The Expectations About Counseling Scale, EAC)” (Tinsley et al. 1980) ve bu ölçeğin kısa formudur (Tinsley, 1982; cited in: Barich, 2002). Ölçek, yedili derecelendirme şeklinde 135 madde ve dört faktörden oluşmaktadır. Kişisel sorumluluklar olarak isimlendirilen birinci faktör sorumluluk, açıklık, motivasyon, çekicilik, anımsalılık, somutluk ve olumlu sonuç alt boyutlarından oluşmaktadır. İkinci faktör kolaylaştırıcı koşullar olarak isimlendirilmiştir ve içtenlik, dürüstlük, kabul, tolerans, yüzleştirme, somutluk alt boyutlarını içermektedir. Psikolojik danışmanın uzmanlığı olarak isimlendirilen üçüncü boyut, yönlendiricilik, empati ve uzmanlık alt boyutlarından oluşmaktadır. Dördüncü boyut ise, destekleyicilik olarak isimlendirilmekte ve kabul, kendini açma, destek verme, çekicilik alt boyutlarını içermektedir. Ölçeğin alt boyutlarına ilişkin iç tutarlık katsayıları .77 ile .89 arasında değişmektedir (Tinsley et al. 1980). Tinsley (1982, cited in: Barich, 2002) daha sonra ölçeğin 66 maddelik kısa formunu geliştirmiştir. Bu kısa formun alt ölçeklerine ilişkin iç tutarlık katsayıları .69 ile .82 arasında değişmektedir. İki ay ara ile yapılan test tekrar test uygulaması sonucunda güvenirlik katsayılarının alt ölçekler için .47 ile .87 aralığında olduğu bulunmuştur.

Üniversite öğrencilerinin psikolojik danışma yardımına ilişkin beklentilerini ölçmeye yönelik olan bir diğer ölçme aracı ise Shappel (2004) tarafından geliştirilen “Terapiye İlişkin Beklentiler Ölçeği (Therapy Expectations Form)”dır. Yedili derecelendirme ölçeği ile değerlendirilen ölçek 89 madde ve üç faktörden oluşmaktadır. Faktörlerin adları ve güvenirlik katsayıları sırasıyla “kolaylaştırıcı koşullar” için .96, “yönlendiricilik” için .94 ve “işbirliği” için .84’tür. Üç faktör toplam varyansın %42’sini açıklamaktadır.

Türkiye’de yapılan araştırmalar incelendiğinde ise, psikolojik danışma yardımına ilişkin beklentileri ölçmeye yönelik bir ölçme aracına rastlanmamıştır. Psikolojik danışma yardımına ilişkin beklentilerin danışanların yardım arama davranışları (Brown, 2011; Parham & Tinsley, 1980), psikolojik danışma sürecine devam edip etmemeleri (Heilbrun, 1972) ve bu sürecin sonunda elde ettikleri sonuçla (Frank, 1968; Goldstein, 1962) ilişkili olduğu düşünüldüğünde bu beklentilerin neler olduğunun ve hangi değişkenlerle ilişkili olduğunun belirlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir (cited in: Wagner, 1998). Psikolojik danışma yardımına ilişkin beklentilerle ilgili araştırmalar yapabilmeyen ilk adımı ise bu beklentileri ölçebilecek nitelikli ölçme araçlarının alanyazına kazandırılmasıdır. Bu bilgiler ışığında bu araştırmanın amacı, danışanların psikolojik danışma yardımına ilişkin beklentilerini ölçmeye yönelik geçerli ve güvenilir sonuçlar sunan bir ölçme aracı geliştirmektir.

Yöntem

Çalışmanın bu bölümünde çalışma grubu, ölçeğin geliştirilmesi, verilerin toplanması ve verilerin analizi kısımlarına yer verilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, 2011-2012 Eğitim Öğretim yılı Bahar Yarıyılında Ege Üniversitesi’nin çeşitli bölümlerinde eğitim görmekte olan 344 öğrenciden oluşmaktadır. Katılımcılardan %67’si kadın %33’ü erkektir. Katılımcıların yaşları 18-37 arasında değişmektedir. Katılımcıların, %8’i sosyoekonomik düzeylerini düşük, %88’i orta ve %4’ü yüksek olarak değerlendirmektedir. Son olarak, katılımcıların %28’inin daha önce bir psikolojik danışmandan profesyonel yardım aldığı, %72’sinin ise almadığı görülmektedir.

Ölçeğin Geliştirilmesi

Psikolojik Danışma Yardımına İlişkin Beklentiler Ölçeği’nin (PDYİBÖ) geliştirilme sürecinin ilk aşamasında ilgili alanyazın ve alanyazında yer alan benzer ölçekler incelenmiştir. İkinci aşamada, denemelik madde havuzunun oluşturulması amacıyla geliştirilen ve açık uçlu sorulardan oluşan form 2011-2012 Eğitim Öğretim yılı Bahar döneminde Ege Üniversitesi’nin çeşitli bölümlerinde eğitim görmekte olan 25 kişiye uygulanmıştır. Sonraki aşamada, alanyazın ve nitel verilerden yararlanılarak 85 maddelik bir deneme formu oluşturulmuştur. Son olarak, deneme formu Ölçme ve Değerlendirme alanında doktora derecesine sahip bir uzmandan ve Türk Dili ve Edebiyatı alanında doktora derecesine sahip bir uzmandan alınan geribildirimler doğrultusunda düzeltilmiş ve deneme formuna son hali verilmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri 2012 Nisan ayında toplanmıştır. Deneme formu, gönüllü katılımcılara araştırmanın amacı açıklanarak uygulanmıştır. Katılımcıların ölçeğin deneme formunu yanıtlamaları yaklaşık 15-20 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Araştırmanın verileri SPSS 18.0 ve LISREL 8.80 paket programları kullanılarak analiz edilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliğini ortaya koymak amacıyla açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizi (AFA ve DFA) yapılmıştır. Ölçeğin güvenilirliğini ortaya koymak amacıyla madde toplam regresyonları ve Cronbach Alfa iç tutarlık katsayısı hesaplanmıştır.

Bulgular

PDYİBÖ'nün Geçerliliğine İlişkin Bulgular

Ölçeğin kapsam geçerliği kapsamında, oluşturulan deneme formunda yer alan maddelerin ölçülmek istenen özelliği yeterince temsil edip etmediğini belirlemek amacıyla uzman görüşlerine başvurulmuştur. Bu kapsamda deneme formu, konu alanında bilgi sahibi olan ve çalışma konusu hakkında bilgilendirilen Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı'nda görev yapan doktora derecesine sahip üç öğretim üyesinin görüşüne sunulmuştur. Uzmanlardan gelen dönütler yardımıyla ölçeğin denemelik formu oluşturulmaya çalışılmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda bazı maddelerin ölçekten çıkarılmasının ve düzeltilmesinin ardından 85 maddelik deneme formu oluşturulmuştur.

Açımlayıcı faktör analizi sonuçları

Ölçeğin yapı geçerliğini ortaya koymak ve faktör yüklerini belirleyerek boyutlandırabilmek amacıyla faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizine başlamadan önce verilerin faktör analizine uygunluğunu saptamak üzere KMO katsayısı ve Barlett Sphericity testi hesaplanmıştır. KMO=.93 ve Barlett testi sonuçları ($\chi^2=4109.06$, $p<.001$) veri setinin açımlayıcı faktör analizi yapılmasına uygun olduğunu ortaya koymuştur.

AFA sonucunda ölçeğin özdeğeri 1'den büyük 16 faktör altında toplandığı görülmüştür. Bu 16 faktörün ölçeğe ilişkin açıkladığı varyans %67.04'tür. Faktör yüklerinin en az .32 iki faktöre giren madde faktör yükleri arasındaki farkın da .10'dan büyük olması kriterleri dikkate alınarak tekrar faktör analizi yapılmıştır (Tabachnick & Fidell, 2007). Sonuç olarak, 62 maddenin analizden çıkartılmasıyla ölçek dört faktör altında toplanmıştır. Tablo 1'de ölçekte yer alan 23 maddeye ilişkin faktör yükleri verilmiştir.

Tablo 1.

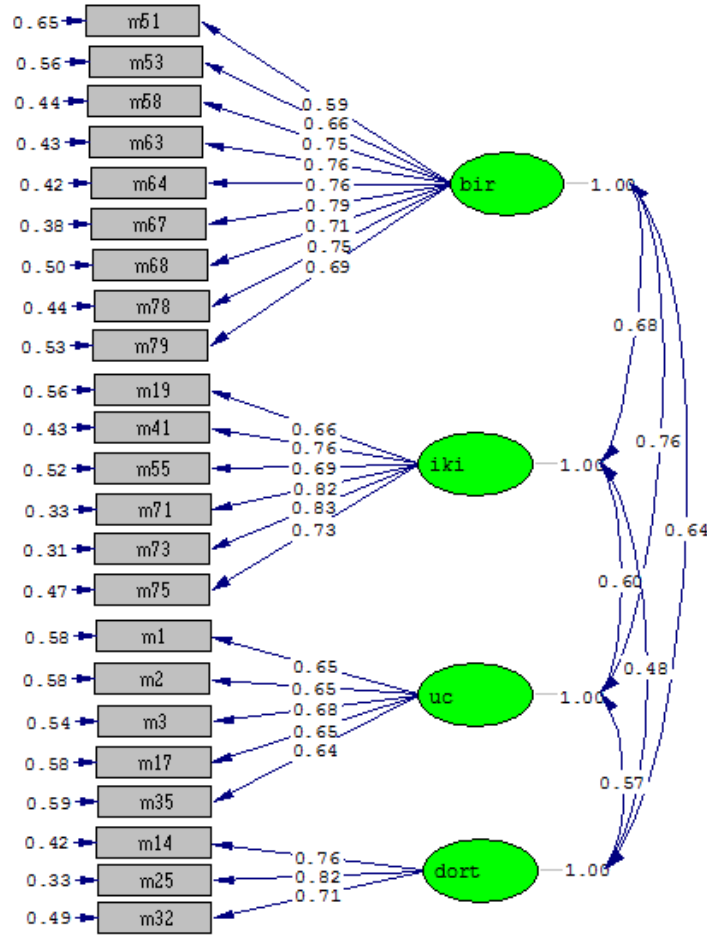
Açımlayıcı Faktör Analizine Ait Faktör Yükleri.

Madde	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4	Madde	Faktör 1	Faktör 2	Faktör 3	Faktör 4
M1			.80		M55		.67		
M2			.66		M58	.63			
M3			.59		M64	.73			
M14				.80	M67	.70			
M17			.60		M68	.64			
M19		.73			M71		.77		
M25				.75	M73		.76		
M32				.80	M75		.69		
M35			.64		M79	.71			
M41		.71			M78	.71			
M51	.52				M63	.63			
M53	.68								
Özdeğer	9.60	1.80	1.43	1.34					
Açıklanan Varyans	%41.75	%7.83	%6.23	%5.80					

Tablo 1'de görüldüğü gibi birinci boyut faktör yükü .52 ve .73 arasında değişen 9 maddeden oluşmaktadır. İkinci boyut faktör yükü .67 ve .77 arasında değişen 6 maddeden oluşmaktadır. Üçüncü boyut faktör yükü .59 ve .80 arasında değişen 5 maddeden oluşmaktadır. Dördüncü boyut faktör yükü ise .75 ve .80 arasında değişen 3 maddeden oluşmaktadır. Tüm faktörlerin toplam varyansın %61.62'sini açıkladığı görülmüştür. Birinci faktör toplam varyansın %41.75'ini açıklamakta olup ve 'Kendini Açma ve Kabul', ikinci faktör toplam varyansın %7.83'ünü açıklamakta olup 'Yönlendiricilik' olarak adlandırılmıştır. Üçüncü faktör toplam varyansın %6.23'ünü açıklamakta olup 'Kolaylaştırıcılık', dördüncü faktör ise toplam varyansın %5.80'ini açıklamakta olup 'Destekleyicilik' olarak adlandırılmıştır.

Doğrulatory faktör analizi sonuçları

PDYİBÖ'nün açımlayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen dört faktörlü yapısını test etmek için doğrulatory faktör analizi (DFA) yapılmıştır. Model tanımlamasında maddelerin dört faktörle temsil edileceği ve 9 maddenin Kendini Açma ve Kabul, 6 maddenin Yönlendiricilik, 5 maddenin Kolaylaştırıcılık ve 3 maddenin Destekleyicilik faktörünün altında yer alacağı denencesi sınanmıştır. Ölçeğin DFA sonuçları, Ki-Kare (χ^2) değerinin serbestlik derecesine oranının üç veya üçün altında olması, GFI (Goodness of Fit Index), CFI (Comparative Fit Index) uyum iyiliği değerlerinin .90'dan, AGFI (Adjusted Goodness of Fit Index) uyum iyiliği değerinin .85'ten büyük olması ve RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation) ve SRMR (Standardized Root Mean Square Residual) değerlerinin ise .08'in altında olması kriterlerine bağlı olarak değerlendirilmiştir (Schermerler-Engel, Moosbrugger, & Müller, 2003). Doğrulatory faktör analizi sonucunda elde edilen uyum iyiliği değerlerinin kabul edilebilir düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($\chi^2/df=2.50$, $p<.001$, $RMSEA=.066$, $S-RMR=0.051$, $GFI=0.88$, $AGFI=0.85$, $CFI=0.97$). PDYİBÖ'ye ilişkin dört faktörlü model, faktör yükleri ve açıklanan varyanslar Şekil 1 ve Tablo 2'de verilmiştir.

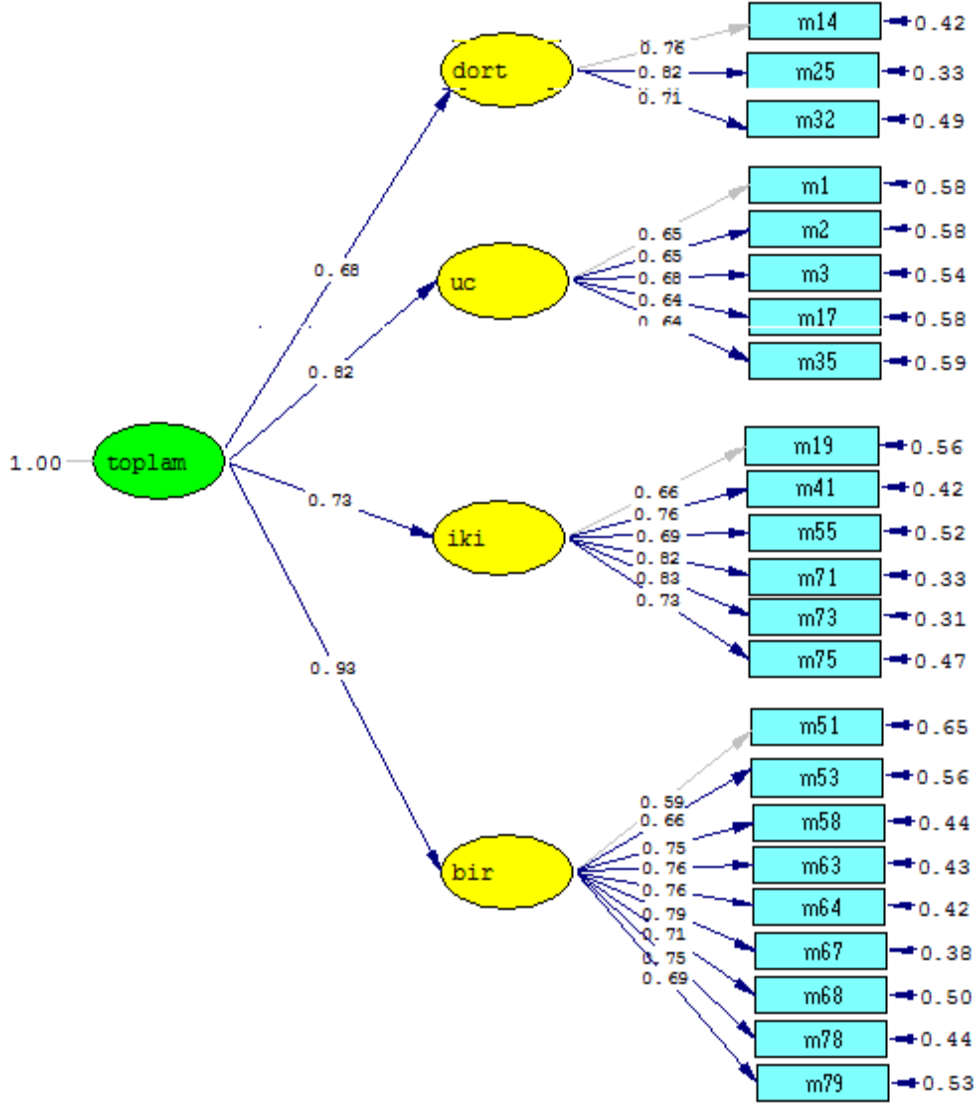
Chi-Square=560.59, df=224, P-value=0.00000, RMSEA=0.066

Şekil 1. PDYİBÖ'ye ilişkin path diagramı

Tablo 2.
Gözlenen Değişkenlere İlişkin Faktör Yükleri ve Açıklanan Varyanslar.

Alt Boyutlar	Madde	λ_1	R ²
Kendini Açma ve Kabul	m51	.59	.35
	m53	.66	.44
	m58	.75	.56
	m63	.76	.57
	m64	.76	.58
	m67	.79	.62
	m68	.71	.50
	m78	.75	.56
	m79	.69	.47
Yönlendiricilik	m19	.66	.44
	m41	.76	.58
	m55	.69	.48
	m71	.82	.67
	m73	.83	.69
	m75	.73	.53
Kolaylaştırıcılık	m1	.65	.42
	m2	.65	.42
	m3	.68	.46
	m17	.65	.42
	m35	.64	.41
Destekleyicilik	m14	.76	.58
	m25	.82	.67
	m32	.71	.51

Tanımlanan dört faktörün psikolojik danışma yardımına ilişkin beklentiler örtük değişkenini anlamlı bir şekilde açıklayıp açıkladığının belirlenmesi amacıyla ikinci düzey doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Elde edilen uyum indeksleri ($\chi^2/df=2.48$, $p<.000$, $RMSEA=.066$, $S-RMR=0.051$, $CFI=.97$, $GFI=.88$, $AGFI=.85$) tüm faktörlerin psikolojik danışma yardımına ilişkin beklentiler örtük değişkenini anlamlı bir şekilde açıkladığını göstermektedir. PDYİBÖ'ye ilişkin ikinci düzey doğrulayıcı faktör analizi modeli Şekil 2'de verilmiştir. Sonuç olarak, PDYİBÖ için yapılan doğrulayıcı faktör analizinin sonuçları ölçeğin yapı geçerliğini destekler niteliktedir.

Chi-Square=561.27, df=226, P-value=0.00000, RMSEA=0.066

Şekil 2. PDBÖ'ye ilişkin ikinci düzey doğrulayıcı faktör analizi.

PDYİBÖ'nün Güvenirliğine İlişkin Bulgular

Madde toplam puan regresyonu sonuçları

Her bir maddenin ait olduğu alt boyutlar için anlamlı bir yordayıcı olup olmadığını belirlemek amacıyla madde puanları ile ölçek toplam puanı arasındaki regresyon değerlerine bakılmıştır. Tablo 3'te maddelere ilişkin standart hata puanları, β katsayıları, R^2 ve F değerleri verilmiştir. Bu değerler incelendiğinde, tüm maddelerin .001 düzeyinde anlamlı olduğu görülmektedir. Başka bir ifadeyle, 51., 53., 58., 63., 64., 67., 68., 78. ve 79. Maddeler Kendini Açma ve Kabul, 19., 41., 55., 71., 73. ve 75. Maddeler Yönlendiricilik, 1., 2., 3., 17. ve 35. Maddeler Kolaylaştırıcılık, 14., 25. ve 32. Maddeler Destekleyicilik faktörünün .001 düzeyinde anlamlı bir şekilde yordamaktadır.

Tablo 3.
Madde Toplam Arasındaki Regresyon.

Madde No	B	Standart Hata	β	R ²	F	P
Kendini Açma ve Kabul						
51	3.72	.22	.68*	.46	290.60	.001
53	4.65	.24	.73*	.53	381.09	.001
58	5.24	.24	.77*	.59	495.00	.001
63	4.84	.21	.78*	.61	524.80	.001
64	5.46	.23	.79*	.63	569.78	.001
67	5.30	.21	.81*	.65	637.68	.001
68	6.03	.31	.73*	.53	388.16	.001
78	5.65	.25	.77*	.60	508.91	.001
79	5.66	.29	.73*	.53	388.46	.001
Yönlendiricilik						
19	3.40	.16	.76*	.58	464.55	.001
41	3.81	.16	.79*	.62	562.25	.001
55	3.25	.14	.79*	.62	556.62	.001
71	4.11	.15	.83*	.69	751.05	.001
73	4.32	.16	.83*	.69	753.26	.001
75	4.12	.17	.79*	.62	558.64	.001
Kolaylaştırıcılık						
1	3.18	.16	.74*	.55	411.32	.001
2	2.87	.15	.72*	.52	369.46	.001
3	2.49	.12	.76*	.57	453.80	.001
17	2.53	.13	.73*	.53	383.51	.001
35	2.53	.13	.73*	.53	382.00	.001
Destekleyicilik						
14	2.16	.07	.86*	.74	958.86	.001
25	2.33	.08	.84*	.71	845.09	.001
32	2.03	.07	.85*	.72	878.76	.001

*p<.001

PDYİBÖ'nün iç tutarlılığına ilişkin bulgular

PDYİBÖ'nün güvenilirliğinin ortaya koyulması amacıyla ölçeğin ve alt ölçeklerinin güvenilirliğine ilişkin Cronbach Alfa iç tutarlık katsayıları hesaplanmıştır. Ölçeğin iç tutarlılığını gösteren Cronbach Alfa katsayıları ölçeğin tümü için .93, Kendini Açma ve Kabul için .90, Yönlendiricilik için .88, için Kolaylaştırıcılık .78, Destekleyicilik için ise .81 bulunmuştur. Ölçeğin alt ölçeklere ve geneline ilişkin Cronbach Alfa güvenilirlik katsayıları ölçeğin güvenilir sonuçlar ortaya koyduğunu göstermektedir.

Ölçeğin puanlanması

Ölçeğin yanıtlama biçimi, "(1) Hiç Katılmıyorum, (2) Katılmıyorum, (3) Kararsızım, (4) Katılıyorum, (5) Tamamen Katılıyorum" şeklinde beş dereceli bir yapıda düzenlenmiştir. Ölçekte olumsuz madde olmadığı için cevaplayıcı yanıtlarının puan değerleri yanıtlama biçimine paralel olarak toplanmaktadır. Kendini Açma ve Kabul alt ölçeğinden alınabilecek maksimum puan 45, Yönlendiricilik alt ölçeğinden alınabilecek maksimum puan 30, Kolaylaştırıcılık alt ölçeğinden alınabilecek maksimum puan 35 ve Destekleyicilik alt ölçeğinden alınabilecek maksimum puan 15'tir. Ölçekten alınabilecek maksimum toplam puan ise 115'tir. Ölçekten alınan yüksek puanlar, üniversite öğrencilerinin psikolojik danışma yardımına ilişkin beklentilerinin yüksek olduğunu, düşük puanlar ise beklentilerinin düşük olduğunu göstermektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada üniversite öğrencilerinin psikolojik danışma yardımına ilişkin beklentilerini ölçmek için Psikolojik Danışma Yardımına İlişkin Beklentiler Ölçeği geliştirilmiş ve ölçeğin psikometrik özellikleri incelenmiştir. Açıklayıcı faktör analizi sonucuna göre PDYİBÖ'nün 23 maddeden oluştuğu ve dört faktörlü bir yapıya sahip olduğu sonucuna varılmıştır. Ölçeğin dört faktörlü yapısı DFA analizi ile test edilmiş ve analizinin sonucunda kabul edilebilir uyum iyiliği değerleri elde edilmiştir. Kendini açma ve kabul boyutu 9 maddeden oluşmaktadır ve bu boyutta yer alan maddelerden bazıları şunlardır: "Psikolojik danışmanımın benimle göz teması kurmasını isterim", "Kendimle ilgili yeni şeyler fark ederek kendimi daha iyi tanımak isterim". Yönlendiricilik boyutunda 6 madde bulunmaktadır. Bu boyutta yer alan maddelerden bazıları şunlardır: "Psikolojik danışmanımın sorunumun çözümüne ilişkin öneriler vermesini beklerim", "Psikolojik danışmanımın anlattıklarıyla ilgili düşüncelerini bilmek isterim. Kolaylaştırıcılık boyutu 5 maddeden oluşmaktadır ve bu boyutta yer alan maddelerden bazıları şunlardır: "Psikolojik danışmanımın sorunlarımı anlatmamı sağlayacak sorular sormasını beklerim", "Görüşmelerde içimden geldiği gibi davranmak isterim." Destekleyicilik boyutu ise 3 maddeden oluşmaktadır ve bu maddelerden ikisi şunlardır: "Psikolojik danışmanımın bana değer verdiğini hissetmek isterim", "Psikolojik danışmanımla aramızda içten bir ilişki olmasını isterim".

PDYİBÖ'nün dört faktörlü yapısının psikolojik danışma yardımına ilişkin beklentilerini ölçmek amacıyla yurt dışında geliştirilmiş ölçeklerle büyük oranda benzer olduğu görülmektedir (Shappel, 2004; Tinsley, 1982; Tinsley et al. 1980). Örneğin Shappel (2004)'in geliştirmiş olduğu Terapiye İlişkin Beklentiler Ölçeği'nde yer alan kolaylaştırıcı koşullar ve yönlendiricilik alt boyutları PDYİBÖ'nün kolaylaştırıcılık ve yönlendiricilik boyutları ile benzer özellikler taşımaktadır. Yine benzer olarak, Tinsley vd. (1980)'nin geliştirdiği Psikolojik Danışmaya İlişkin Beklentiler Ölçeği'nin kişisel sorumluluk boyutu PDYİBÖ'nün kendini açma ve kabul boyutu ile örtüşmektedir. Kolaylaştırıcı koşullar ve destekleyicilik boyutları ise PDYİBÖ de aynı isimle yer almıştır. Ölçeğin güvenilirlik çalışması kapsamında madde toplam regresyonları incelenmiş ve Cronbach Alpha içtutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Madde toplam regresyonu sonuçları tüm maddelerin içinde buldukları faktörün toplam puanını anlamlı şekilde yordadığını ortaya koymuştur. Cronbach Alpha içtutarlılık katsayısı ise tüm ölçek için .93, alt ölçekleri için sırasıyla .90, .88, .78 ve .81 olarak bulunmuştur. Bu bulgular ışığında, PDYİBÖ'nün üniversite öğrencilerinin psikolojik danışma yardımına ilişkin beklentilerini belirlemede kullanılabilir geçerli ve güvenilir puanlar veren bir ölçme aracı olduğu söylenebilir.

Danışanların psikolojik danışma yardımına ilişkin beklentileri dünyada olduğu gibi Türkiye'de de üzerinde durulması gereken önemli konulardan biri olma eğilimindedir. Bu nedenle bireylerin psikolojik danışma yardımına ilişkin beklentilerini belirlemeye ve ölçmeye yönelik kültüre duyarlı ölçme araçlarının alanyazına kazandırılmasının son derece önemli olduğu düşünülmektedir. Ülkemizde üniversite öğrencilerinin psikolojik danışma yardımına ilişkin beklentilerini ölçmeye yönelik bir ölçme aracına rastlanmadığı göz önünde bulundurulduğunda; PDYİBÖ'nün bu konu ile ilgili gelecekte yapılacak araştırmalara temel oluşturacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte, üniversite öğrencilerinin psikolojik danışma yardımına ilişkin beklentilerinin belirlenmesini sağlayacak bu ölçme aracının, psikolojik danışma yardımı sunan uzmanların uygulamalarına ışık tutacağına ve daha etkili yardım sunmalarında yol gösterici olacağına inanılmaktadır.

PDYİBÖ'nün geçerlik ve güvenilirlik çalışmasının yalnızca bir üniversitenin öğrencileri ile yürütülmüş olması bu araştırmanın sınırlılıklarından biridir. Bu nedenle PDYİBÖ'nün geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının farklı üniversiteden öğrencilerle tekrarlanmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Bunun yanısıra bu araştırma kapsamında, PDYİBÖ'nün ölçüt bağıntılı geçerlik çalışması ve test-tekrar test güvenilirlik çalışması yapılamamıştır. Ölçeğin geçerliliğine ve güvenilirliğine ilişkin ek kanıtlar sağlanması bakımından bundan sonra yapılacak araştırmalarda eksik kalan çalışmaların yapılması önerilmektedir. Ayrıca psikolojik danışma yardımına ilişkin beklentilerin farklı gelişim dönemleri ve gruplarda çeşitlilik gösterebileceği düşünülmektedir. Bu nedenle gelecek araştırmalarda PDYİBÖ'nün ergenler, yetişkinler ve çeşitli alt kültürler gibi farklı gruplara yönelik uyarlamaları yapılabilir.

Extended Abstract

Introduction

With the effectiveness of counseling being proved in protecting the psychological health and treating a variety of psychological problems, the factors which influence the effectiveness of counseling have been a popular research topic for many researchers in the literature. There are numerous factors that are associated with the effectiveness of counseling. These are counselor characteristics, client characteristics, specific treatment approaches and techniques, and the relationship between client and counselor (Lambert & Ogles, 2004). Among these factors, the characteristics of client play an important role. The clients have an active role in the beginning, during and at the end of the counseling process. Socio-demographic factors such as age, sex and race; personality variables such as expectations about counseling, readiness for change, coping strategies and psychological mindedness; interpersonal factors such as previous interpersonal relationships, the quality of the relationships and attachment patterns; and in-therapy behaviors such as client participation and therapeutic alliance (Clarkin & Levy, 2004).

Clients have certain expectations at the beginning of the counseling process. Expectations about counseling are defined as “individuals’ beliefs about what will happen in the counseling process” and expectations have an important influence on clients’ decision to enter into therapy, persistence in therapy, and the effectiveness of therapy (Barich, 2002; Tinsley, Bowman, & Ray, 1988). Tinsley, Workman and Kass (1980) examined the clients’ expectations about counseling under four headings. First one is “personal commitment”, which includes the personal responsibilities of the client during the counseling process. It includes the expectations about openness and responsibility of the client. Second one is “facilitative conditions”, which includes the acceptance, genuineness and trustworthiness of the counselor. Third one is “counselor expertise” that includes the expectations about training level, knowledge and directiveness of the counselor. Last one is “nurturance” and includes nurturance and self-disclosure of the counselor.

For the purpose of measuring university students’ expectations about counseling, several instruments have been used in the study. One of these instruments is The Expectations About Counseling Scale, EAC) (Tinsley et al. 1980) and the short form of the EAC (Tinsley, 1982; as cited in Barish, 2002). The EAC consisted of 135 items and four factors. These factors are personal commitment, facilitative conditions, counselor expertise and nurturance. The internal consistency coefficients of subscales ranged from .77 to .89 (Tinsley et al. 1980). The other instrument for measuring university students’ expectations about counseling is “Therapy Expectations Form” developed by Shappel (2004). This instrument had 89 items with three factors. Factors of the scale are facilitative conditions, directive expectations and collaborative expectations. However, there is no instrument for measuring the expectations about counseling in Turkey. It is known that expectations about counseling affect their help-seeking behavior (Brown, 2011; Parham & Tinsley, 1980), their persistence in therapy (Heilbrun, 1972), and the outcome of the therapy (Frank, 1968; Goldstein, 1962; as cited in Wagner, 1998). For this reason, to develop a reliable and valid instrument for measuring expectations about counseling is very crucial. Therefore, the purpose of this study is to develop an instrument for measuring university students’ expectations about counseling and to examine the psychometric properties of it.

Method

Research Group

The data for the present study have been collected from 344 undergraduate students (67% female and 33% male), who are studying in various departments of Ege University during the spring semester of 2011-2012 academic year. The ages of the participants range from 18 to 37. In all, 28% of the participants have had prior professional help-seeking experiences whereas 72% of them have not.

Development of Instrument

At the beginning of the scale development process, the relevant literature and similar instruments have been reviewed and a form with open ended questions has been administered to the 25 students who are studying at Ege University during the spring semester of 2011-2012 academic years. Next, a draft form with 85 items has been developed and it has been reviewed by an expert from the department of Measurement and Assessment and an expert in Turkish Language and Literature department. According to the feedbacks of the experts, the draft form has been revised. After that, the form has been reviewed by three experts in the field of Counseling and Guidance and the draft form of the scale has been finalized.

Data Collection Procedure

The data of the study were collected in April, 2012. The draft form was administered to volunteer participants by informing them about the purpose of the study. The data collection process lasted about 15-20 minutes.

Data Analysis

The analyses of the data have been performed with the SPSS 18.0 and LISREL 8.80. In order to examine the construct validity of the scale, exploratory and confirmatory factor analyses have been performed. In order to examine the reliability of the scale, item-total regression and Cronbach Alfa reliability coefficient have been calculated.

Results

In order to assess the content validity of the scale, the draft form has been reviewed by three academicians, who have doctoral degree in the field of guidance and counseling. The final version of the draft form has been created depending on the experts' opinions, and this form included 85 items.

In order to examine the construct validity of the scale, exploratory factor analysis has been used. According to the results of EFA, the scale had 16 factors with Eigen values larger than 1.0. After the items with loading with .32 and below were deleted (Tabachnick & Fidell, 2007), a four factor scale with 23 items was developed. The first factor, which is called "self-disclosure and acceptance", composed of 9 items and explained 41.75 % of the total variance. The second factor, which is called "Directiveness", composed of 6 items and explained 7.83 % of the total variance. The third factor, which is called "Facilitative conditions", composed of 5 items and explained 6.23% of the total variance. The fourth factor, which is called "Nurturance", composed of 3 items and explained 5.80 % of the total variance. All the factors explain 61.62% of the total variance.

Confirmatory factor analysis has been conducted to examine the construct validity of the scale. CFA results also verified the four factor structure obtained by EFA. According to the results of CFA, acceptable indexes ($\chi^2/df=2.50$, $p<.001$, $RMSEA=.066$, $S-RMR=.051$, $GFI=0.88$, $AGFI=.85$, $CFI=.97$) were provided (Schermereller-Engel, Moosbrugger, & Müller, 2003). Lastly, the second order CFA was done and four factor model of the scale was supported ($\chi^2/df=2.48$, $p<.001$, $RMSEA=.066$, $S-RMR=.051$, $GFI=.88$, $AGFI=.85$, $CFI=.97$).

In order to examine the reliability of the scale, item-total regression and Cronbach Alpha coefficients were calculated. Item-total regression values indicated that each item was a meaningful predictor of its subscale (see Table 3). Additionally, the Cronbach Alpha coefficient for the overall the scale was .93 and internal consistency estimates for each of the four factors were .90 for the Self-disclosure and acceptance subscale; .88 for the Directiveness subscale; .78 for the Facilitative Conditions; and .81 for the Nurturance subscale.

In conclusion, the results of the study provided preliminary support for the psychometric properties of the Expectations about Counseling Scale and the scale can be used for measuring university students' expectations about counseling. The possible maximum score that can be obtained from the scale is 115. Higher scores indicate higher expectations about counseling.

Discussion, Conclusion & Implementation

In the present study, an instrument for measuring university students' expectations about counseling was developed and the psychometric properties of the scale were examined. According to the results of the exploratory factor analysis, the scale consisted of 23 items with four factor structure. The four factor construct of the scale was tested by confirmatory factor analysis and the results confirmed the results of EFA. Self - disclosure and acceptance subscales included 9 items; directiveness subscale included 6 items; facilitative conditions subscale included 5 items; and nurturance subscale included 3 items.

The four factor structure of PDYIBO was similar to other scales which have been developed for measuring expectations about counseling (Shappel, 2004; Tinsley, 1982; Tinsley et al. 1980). For example, facilitative conditions and directiveness subscales of PDYIBO had very similar characteristics with facilitative conditions and directiveness subscales of Shappel's (2004) Therapy Expectations Form. Additionally, self-disclosure and acceptance subscale PDYIBO was similar to personal commitment subscale of The Expectations about Counseling Scale (Tinsley et al. 1980). Also facilitative conditions and nurturance subscales were same in both scales.

Item-total regression values indicated that each item was a predictor of its subscale and Cronbach Alpha values indicated that the scale has high internal consistency. In conclusion, the results of this study provided preliminary support for the psychometric properties of the Expectations about Counseling Scale and the scale can be used for measuring university students' expectations about counseling.

Clients' expectations about counseling are one of the crucial issues to focus on both in the world and in Turkey. For this reason, culturally sensitive instruments should be developed to measure expectations of clients about counseling. However no instrument which is designed to measure expectations about counseling has been come across in Turkey. Therefore, PDYIBO may pave the way for future studies about counseling expectations.

As a suggestion for further research, the validity and reliability studies of the scale should be repeated on students from different universities. Also, within this study convergent validity and test-retest reliability of the scale was not carried out. These studies will be carried out in future studies. Additionally, it is known that expectations about counseling might be different when life periods are compared. Therefore, the PDBO may be adapted to different ages and subcultures such as adolescent, adults and people from different cultures.

Kaynakça

- Barish, A. W. (2002). Client expectations about counseling. In G. S. Tryon (Ed), *Counseling based on process research: Applying what we know* (pp.27-65). Boston: Allyn & Bacon.
- Brown, T. (2011). *The relationships among counseling expectations, attitudes toward seeking psychological help, psychological distress, and intention to seek counseling*. Unpublished doctorate dissertation, Ball State University, Indiana.
- Clarkin, J. F. & Levy, K. N. (2004).The influence of client variables on psychotherapy. In M. J. Lambert (Ed), *Handbook of psychotherapy and behavior change* (pp.194–226). New York: Wiley.
- Lambert, M. J. & Ogles, B. M. (2004). The efficacy and effectiveness of psychotherapy. In M. J. Lambert (Ed), *Bergin and Garfield's handbook of psychotherapy and behavior change* (pp.139–193). New York: Wiley.
- Schermeller-Engel, K., Moosbrugger, H.,& Müller, H. (2003).Evaluating the fit of structural equation models: Test of significance and descriptive goodness-of fit measures. *Methods of Psychological Research, 8*, 23-74.
- Shappel, S. L. (2004). The development of a measure of client expectations for therapy. Unpublished master's thesis, The Florida State University, Florida.
- Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2007). *Using multivariate statistics*. NewYork: Harper Collins College Publishers.
- Tinsley, H. E. A., Workman, K. R., & Kass, R. (1980). Factor analysis of the domain of client expectancies about counseling. *Journal of Counseling Psychology, 27*, 561-570.
- Tinsley, H. E. A., Bowman, S. L., & Ray, S. B. (1988). Manipulation of expectancies about counseling and psychotherapy: Review and analysis of expectancy manipulation strategies and results. *Journal of Counseling Psychology, 35*, 99-108.
- Wagner, N. S. (1998). *A comparison and traditionally-aged students' expectations about counseling*. Unpublished doctorate dissertation, The Ohio State University, Ohio.

